

**Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria
de contractació administrativa
a la Universitat de Lleida**

ÍNDEX

1. EXPOSICIÓ DE MOTIUS	Pàg. 2
2. NORMES ÈTIQUES EN LA CONTRACTACIÓ I COMPRA ADMINISTRATIVA. ELS CONFLICTES D'INTERESSOS	Pàg. 3
2.1. Principis d'actuació ètica en contractació administrativa i compra pública	Pàg. 3
2.2. Normes ètiques en el desenvolupament de l'expedient de contractació	Pàg. 5
2.2.1. Qüestions prèvies	Pàg. 5
2.2.2. Elaboració dels plecs	Pàg. 5
2.2.3. Licitació dels contractes	Pàg. 6
2.2.4. Adjudicació dels contractes	Pàg. 7
2.2.5. Execució i resolució/finalització dels contractes	Pàg. 8
2.3. Consideracions addicionals en els processos de compra	Pàg. 8
3. NORMES ÈTIQUES EXIGIBLES A LES EMPRESES I INSTITUCIONS QUE PRETENGUIN CONTRACTAR O COL·LABORAR AMB LA UNIVERSITAT DE LLEIDA	Pàg. 9
4. APLICACIÓ DEL PRINCIPI D'INTEGRITAT EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA: MESURES ANTIFRAU	Pàg. 10
5. APLICACIÓ DEL CODI ÈTIC, DE TRANSPARENCIA I ANTIFRAU	Pàg.13

1. EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Una de les característiques més destacades de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, és l'aposta pel **principi d'integritat**, seguint el mandat de les Directives comunitàries i les demandes de la societat de comptar amb institucions **obertes, íntegres i transparents**. No obstant això, i a pesar que la Llei conté obligacions concretes als poders públics per garantir aquest principi, l'extensió, complexitat i dificultats de la norma han fet que aquesta dimensió de la contractació pública hagi passat desapercebuda, sense que existeixin massa experiències que hagin procedit a aquesta adequació.

En aquests aspectes, poden destacar-se, sense ànim d'exhaustivitat, els següents factors claus en la LCSP: la inclusió com a principi general de la contractació pública, **del principi d'integritat (art. 1)**, l'aposta per **la contractació electrònica** com a via que garanteix l'eficiència i la traçabilitat, el reforç de les obligacions de **publicitat en el perfil del contractant** i l'obertura de les dades sobre contractació (art. 63) i, sobretot, en relació amb el tema que ens ocupa, la imposició de deures concrets als òrgans de contractació d'adoptar **mesures per prevenir i lluitar contra la corrupció i els conflictes d'interessos** (art. 64).

A nivell europeu, no pot deixar d'esmentar-se l'Informe de la Comissió al Consell i al Parlament Europeu, Brussel·les, el 3 de febrer de 2014, COM (2014) 38, que contempla la necessitat d'aconseguir una cultura d'integritat, després de la qual es publicarien les Directives 2014/23/UE i 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell de 26 de febrer de 2014, relatives als contractes de concessió i sobre contractació pública, que realitzen una clara aposta per una contractació íntegra i transparent, que es transmet a la LCSP en les tasques de transposició.

L'aprovació del codi ètic en matèria de contractació administrativa ve a manifestar el compromís de la Universitat de Lleida, d'ara endavant UdL, amb la transparència, la defensa dels drets humans, l'eficiència en la gestió dels recursos públics i la protecció del medi ambient, que constitueixen el nucli bàsic dels valors que la UdL vol protegir i promoure.

La contractació administrativa, com qualsevol actuació del sector públic, ha de tenir com a objectiu principal la cerca de l'interès general. No obstant aquest, en cada cas, ha de ser concret, materialitzat, puntualitzat i detallat. En la contractació pública, aquesta tasca de concreció es realitza quan l'òrgan de contractació de forma motivada, argumentada en la realitat i per a un supòsit específic, selecciona la millor opció d'acord amb el que és més favorable per a la millora de les condicions de vida de la ciutadania, en l'àmbit d'activitats de l'ens contractant (en aquest cas la millora de la comunitat universitària) que ha de deduir-se de la conjunció entre els criteris de valoració i la millor solució tècnica. No obstant això, la legislació vigent en la matèria permet que aquesta cerca de l'interès general es realitzi tenint en compte condicions més àmplies.

Durant els últims anys ha augmentat la sensibilització cap a un consum ètic, social i ambientalment responsable per part de la societat en general i a aquesta tendència no podent ser aliena la Universitat de Lleida.

Les normes ètiques de comportament que es defineixen en aquest document afecten per igual als membres de la comunitat universitària que, d'una forma o una altra, estiguin implicats en els

processos de compra i contractació administrativa i als proveïdors de la Universitat.

2. NORMES ÈTIQUES EN LA CONTRACTACIÓ I COMPRA ADMINISTRATIVA. ELS CONFLICTES D'INTERESSOS

El principal objectiu del codi ètic i de transparència en matèria de contractació administrativa i compra pública és que la UdL no només compleixi les obligacions previstes en la legislació en aquest àmbit, sinó que a més **desenvolupi actituds i hàbits d'actuació** inspirats en principis ètics i de bona conducta, amb especial interès a combatre els conflictes d'interessos que causen una gran alarma social i deteriorenen greument la imatge de qualsevol organisme en el qual se sospitin, així com a establir les bases d'uns comportaments que contribueixin a proporcionar un tracte adequat i just a tots els participants i intervinents en els procediments de contractació.

El **conflicte d'interessos** es defineix com la situació en la qual els interessos personals d'un individu i els que ha d'aplicar com a membre d'un col·lectiu, institució o òrgan de govern entren en conflicte. Molt sovint tots dos interessos són legítims, però el problema apareix quan un d'ells pot condicionar inadequadament la decisió final.

Es produeix un conflicte d'interessos quan es planteja una decisió que està influïda per dues circumstàncies: la primera associada a les tasques i competències institucionals de qui l'ha de prendre i la segona associada a interessos personals que es veuen afectats per la decisió final. A la Universitat, el conflicte d'interessos es pot produir a tots els nivells, i les persones implicades haurien de ser bastant conscients d'això i evitar prendre aquelles decisions que condueixin a aquesta situació. Més enllà de la justícia de la decisió presa, aquesta sempre pot ser objecte de crítica pel possible interès que té qui l'ha presa.

Per evitar crítiques i malentesos, davant situacions dubtoses ha d'aplicar-se sense excepcions la **conducta d'abstenció**. En els casos en què no sigui possible un diagnòstic concloent de situacions de conflicte, la no intervenció en la decisió corresponent ha de constituir la conducta d'elecció. La Universitat hauria de possibilitar-ho, amb l'articulació de mecanismes que ho facin possible, perquè en aquests casos els responsables de dirimir una qüestió estiguin eximits d'això.

2.1. Principis d'actuació ètica en contractació administrativa i compra pública

Els principis ètics fonamentals són:

1. En qualsevol actuació realitzada pel personal que presta servei en la UdL en relació amb la contractació administrativa i la compra pública es tindran sempre presents els **principis d'igualtat de tracte i no discriminació, transparència, publicitat, concurrència i objectivitat** (entesa com a racionalitat).
2. Totes les actuacions del personal que presta servei en la UdL s'orientaran, quant a la contractació administrativa i la compra pública, conforme als següents principis:

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

- a) Ajustaran la seva actuació als **principis de lleialtat i bona fe** amb la Universitat.
 - b) Tindran com a únic interès el servei a l'interès **general**, que en el cas d'aquesta institució i de la contractació es concreta en l'obtenció de l'oferta amb millor relació qualitat-preu, en el sentit que es dóna a aquesta expressió en la contractació administrativa, per al servei a la comunitat universitària.
 - c) Es regiran per **una transparència absoluta i la submissió total als sistemes de control públic**, tant interns com a externs, sense perjudici dels deures de confidencialitat que es derivin de cada contracte concret.
 - d) Es respectarà absolutament la **legislació relativa a la contractació** administrativa i es tindran en compte els dictàmens, resolucions i instruccions emesos tant per òrgans consultius.
 - e) Es fonamentaran en consideracions objectives orientades cap a la **imparcialitat i l'interès comú**, al marge de qualsevol altre factor que expressi posicions personals, familiars, corporatives, clientelars, o qualssevol altres que puguin col·lisionar amb aquest principi.
 - f) S'abstindran de participar en qualsevol fase d'aquells procediments en què poguessin tenir un interès personal de qualsevol tipus.
 - g) Actuaran d'acord amb **els principis d'economia, eficàcia i eficiència**.
 - h) No influiran en l'agilització o resolució de tràmit o procediment sense justa causa i, en cap cas, quan això comporti un privilegi o benefici personal, familiar o del seu entorn social immediat o un menyscapse dels interessos de tercers. Guardaran secret de totes les dades que puguin conèixer en totes les fases no públiques dels procediments i de totes les dades que es determinin confidencials en les fases públiques.
 - i) Si rebessin instruccions que constituïssin una infracció manifesta de l'ordenament jurídic aplicable, ho posaran immediatament en coneixement de qui correspongui en cada cas.
3. Quant al tracte amb la resta dels implicats en els procediments, es respectaran els següents principis:
- a) S'evitarà tota actuació o conducta que pugui produir o donar sensació de discriminació alguna per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere, sexe, orientació sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat, edat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
 - b) Tractaran amb l'atenció, respecte i cortesia deguda a tots els implicats en els procediments de contractació, siguin altres empleats públics, personal de les empreses licitadores, adjudicatàries o contractistes o ciutadans interessats en els mateixos.
 - c) Informaran a tots els interessats sobre aquells assumptes que tinguin dret a conèixer i solament sobre ells. Facilitaran en la mesura del legalment possible la participació en els procediments de contractació.

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

- d) No acceptaran cap tracte de favor o situació que impliqui privilegi o avantatge per part de les empreses interessades, licitadores, adjudicatàries o que poguessin ser-ho.
- e) Declinaran qualsevol favor o servei en condicions avantatjoses de les empreses contractistes de la Universitat o que pretenguin ser-ho.
- f) Rebutjaran qualsevol tipus de regal que vagi més enllà dels usos habituals, socials i de cortesia. En aquest sentit no s'acceptarà cap tipus de regal (incloent entrades a espectacles) l'import dels quals sigui superior a 20 €. Tot el que superi aquest import haurà de retornar-se o, de no ser possible, posar-se a la disposició de la Universitat o de una ONG de la seva elecció. No s'acceptaran invitacions a menjar, sopar o viatjar excepte en situacions específiques, demostrables i justificables de treball.
- g) De cap manera s'acceptaran regals promocionals com a prestació addicional de la compra.

2.2. Normes ètiques en el desenvolupament de l'expedient de contractació

2.2.1. Qüestions prèvies

1. Abans de la iniciació de qualsevol expedient de contractació, haurà de valorar-se si aquest contracte és necessari per al compliment i realització de les finalitats institucionals de la Universitat i si la seva realització serà beneficiosa per a la mateixa, sense iniciar cap procediment que no compleixi estrictament aquests criteris.
2. Si es consulta amb empreses, haurà de deixar-se sempre absolutament clar que solament es fa a fi de sondejar el mercat i obtenir assessorament per adequar els extrems de la contractació projectada, però que això no suposarà en cap cas un tracte favorable si arriba a materialitzar-se la contractació o en l'execució del procediment.
3. Es tindrà especial cura en què l'assessorament esmentat en el punt anterior no tingui per efecte falsejar la competència i no doni lloc a vulneracions dels principis de no discriminació i transparència, no havent de revelar-se a les empreses cap dada més enllà de la estrictament necessària per a la resposta a la consulta plantejada.
4. Haurà d'evitar-se en la mesura del possible que les empreses realitzin estudis o incorrin en despeses durant aquestes actuacions preparatòries que no vagin a ser reemborsats, ja que, d'una banda, aquestes empreses tindrien avantatge en la licitació en conèixer exactament la prestació del contracte i, per un altre, aquestes despeses podrien alterar les ofertes econòmiques finals.

2.2.2. Elaboració dels plecs

1. S'extremarà la cura en l'elaboració dels Plecs de Prescripcions Tècniques perquè les característiques tècniques i/o les exigències en la prestació dels serveis no constitueixin un obstacle a la concurrència. És evident que no totes les empreses de un sector van a

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

poder prestar un servei o subministrament a la Universitat – sempre hi haurà algunes excloses en funció de les característiques del contracte – però s'intentarà que totes les que puguin fer-ho tinguin l'oportunitat d'optar al mateix.

2. No s'utilitzaran requisits tècnics o econòmics innecessaris o excessius o que suposin una càrrega econòmica desproporcionada sobre les empreses, o que poden constituir una barrera d'entrada insuperable per a empreses capaces de dur a terme el contracte de forma satisfactòria. Entre aquests requisits i solament a tall d'exemple s'evitaran les exigències de: equips de treball excessivament grans o amb titulacions excessives o no necessàries, pòlisses d'assegurança desproporcionades, característiques tècniques massa estrictes, prestacions que no s'utilitzin en períodes dilatats, solvències massa altes, i garanties provisionals no necessàries.
3. No es descriuran les prestacions tècniques de manera que solament un licitador pugui complir les especificacions tret que el servei únicament pugui ser encarregat a aquest licitador segons els termes establerts en la legislació vigent.
4. Les prescripcions tècniques hauran d'estar adequadament concretades de manera que no es produeixin durant l'execució situacions injustes per a l'adjudicatari.
5. Els criteris de valoració hauran d'estar adequadament ponderats, evitant que una puntuació molt alta en un criteri de poca importància condicioni l'adjudicar a l'oferta amb millor relació qualitat-preu.
6. Els criteris de valoració hauran de ser concrets i estar degudament detallats i explicats sigui el que sigui la forma de valoració.
7. Sota cap circumstància es revelaran extrems relatius als plecs amb anterioritat al fet que aquests siguin públics, és a dir, amb anterioritat al fet que siguin publicats,

2.2.3. Licitació dels contractes

1. Una vegada publicats els plecs i obert el termini de licitació, es donarà un tracte estrictament igual a tots els interessats. Referent a això, es procurarà que les respostes a les preguntes plantejades es responguin per escrit i es publiquin en el Perfil de Contractant, si el procediment requereix publicitat i, en tots els casos, s'avisin als interessats en el mateix, utilitzant bé les mateixes adreces de les peticions d'ofertes – procediments negociats sense publicitat – bé les consignades en el Perfil de Contractant en el moment de les descàrregues dels plecs.
2. No s'admetran suggeriments de les empreses licitadores més enllà de les quals posin de manifest un error material dels plecs. En particular no s'admetran aquelles que intentin modificar les característiques tècniques.

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

3. Com a norma general, les converses amb empreses adjudicatàries solament es referiran als seus contractes. No s'admetran comentaris ni suggeriments sobre licitacions en curs, en particular si l'empresa o grup d'empreses podria tenir interès a participar en elles.
4. No s'admetran comentaris sobre la solvència o capacitat de una empresa, ni en sentit positiu ni negatiu. No s'especularà sobre les possibilitats de realitzar el contracte de cap empresa licitadora. La capacitat i solvència de les empreses es valorarà mitjançant els mitjans objectius establerts en la legislació vigent.
5. No es realitzarà cap comentari sobre el que la Universitat podria considerar més convenient o avantatjós en les ofertes presentades ni econòmica ni tècnicament.

2.2.4. Adjudicació dels contractes

Per part de la **Mesa de Contractació** s'observaran els següents principis:

1. La Mesa de contractació intervindrà únicament a partir de l'obertura d'ofertes presentades per les empreses licitadores i fins a la proposta d'adjudicació.
2. Els membres de la Mesa de contractació s'abstindran de participar en les sessions de la mateixa en què es vagin a estudiar procediments en els quals tinguin un interès personal, pel procediment en si i/o per les empreses licitadores.
3. La Mesa de contractació s'atindrà al seu paper d'òrgan d'assessorament i deliberarà únicament sobre les ofertes presentades sense intervenir en absolut ni opinar sobre els criteris ja aprovats per l'Òrgan de Contractació ni sobre altres extrems continguts en els plecs.
4. La Mesa de contractació vetllarà pel respecte a la concurrència donant totes les oportunitats d'esmena que s'estableixen legalment.

Pel que es refereix a les **Comissions tècniques o unitats de valoració**, es tindran en compte les següents pautes:

1. Valoraran les ofertes amb objectivitat, tenint solament present l'atorgar la puntuació més alta a l'oferta més avantatjosa per a cada criteri.
2. No mantindran amb els licitadors més contacte que el necessari per als aclariments (mai modificacions) necessàries per entendre completament les ofertes.
3. Els aclariments es referiran únicament a la pròpia oferta de l'empresa sense que es pugui informar de com han presentat les seves ofertes la resta de licitadors.

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

4. Els aclariments indicats a l'apartat anterior es demanaran sempre per escrit i de la mateixa forma s'exigiran les respostes. D'ambdues actuacions es deixarà constància.
5. Emetran informes concrets, objectius i motivats. Mai emetran opinions particulars que no obeeixin als extrems continguts en les ofertes presentades.

En els procediments que permetin la negociació, aquesta es realitzarà sempre per escrit o deixant constància escrita i signada per totes les parts de les converses mantingudes. Si és necessari intercanviar documentació, s'habilitaran comptes genèrics de correu a les quals puguin accedir tots els membres de l'òrgan implicat.

2.2.5 Execució i resolució/finalització dels contractes

1. Una vegada adjudicats els contractes finalitzarà tota possibilitat de negociació amb les empreses encara que aquesta hagi estat possible durant el procediment per a l'adjudicació. Els contractes s'executaran amb total subjecció per ambdues parts als plecs que han regulat el procediment. Ni s'exigirà més ni es permetrà que s'executi menys.

Així mateix, quan un contracte hagi finalitzat o hagi estat resolt per qualsevol causa cessarà tota relació entre l'empresa adjudicatària i la unitat responsable del contracte.

Durant el procés de resolució de un contracte, especialment si es considera que hi ha hagut un incompliment per part de l'adjudicatari, no es realitzarà negociació alguna. De totes les converses necessàries es deixarà constància escrita i es realitzaran per, almenys, dues persones per part de la Universitat i dins de les dependències d'aquesta.

2. No es modificarà cap extrem de les prestacions contractades, ni tan sols, encara que pogués semblar que això suposa un benefici per a la Universitat. En particular no s'intercanviaran unes prestacions per unes altres. Totes les modificacions, si són possibles i necessàries, es realitzaran d'acord als procediments establerts en la legislació vigent.
3. De qualsevol incidència en el contracte que pugui requerir un contacte amb l'empresa, més enllà de la mera impartició d'instruccions, haurà de quedar constància per escrit. Això es realitzarà de forma absoluta i escrupolosa en el cas d'incompliment per part de l'adjudicatari de qualsevol de les prestacions contingudes en el contracte.

2.3 Consideracions addicionals en els processos de compra

En les adquisicions directes de subministraments o serveis per part de les unitats, centres i departaments de la Universitat es tindran en compte, a més, els següents criteris:

1. Si hi ha un contracte de subministrament o serveis subscrit entre la Universitat i un proveïdor, no podran adquirir-se directament els mateixos o semblants béns o serveis amb una altra empresa diferent, encara que sigui per petit import o s'al·leguin situacions d'urgència.

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

2. No es realitzaran ni consentiran pràctiques que donin lloc a competència deslleial amb les empreses contractistes de la Universitat.
3. No s'adquiriran externament béns o serveis que la Universitat proporioni a través de les seves pròpies estructures organitzatives.

3. NORMES ÈTIQUES EXIGIBLES A LES EMPRESES I INSTITUCIONS QUE PRETENGUIN CONTRACTAR O COL-LABORAR AMB LA UNIVERSITAT DE LLEIDA.

Els contractistes i col·laboradors de la Universitat de Lleida, o aquells que pretenguin ser-ho, hauran de respectar els criteris següents:

1. **Ètica empresarial i gestió transparent.** En particular, s'evitaran les pràctiques corruptes o que puguin induir a qualsevol tracte de favor a una determinada empresa o institució. Cap proveïdor de la UdL haurà d'oferir al personal al servei de la mateixa, directa o indirectament, regals o avantatges amb l'objectiu d'aconseguir tracte de favor en la concessió o conservació de contractes.
2. Submissió **plena a la Llei pel que fa a les pràctiques laborals.** Els contractistes i col·laboradors de la UdL hauran de respectar la protecció dels drets humans i laborals fonamentals, reconeguts internacionalment, dins del seu àmbit d'influència. Especialment, s'evitarà el treball forçós, el treball infantil i les pràctiques contràries al dret d'associació i negociació col·lectiva, a la igualtat d'oportunitats i a la remuneració justa.
3. Respecte la **salut i seguretat dels treballadors**, en el més ampli sentit: protecció dels treballadors, protocols d'emergència i polítiques de capacitació i competència del personal.
4. **Protecció del medi ambient**, mitjançant un enfocament preventiu que promogui una major responsabilitat ambiental. Els proveïdors i col·laboradors de la UdL comptaran amb una política mediambiental eficaç que inclogui el tractament de les deixalles i emissions potencialment perillosos.
5. **Qualitat i seguretat** dels productes i serveis subministrats, amb especial atenció al compliment dels preus i terminis de lliurament.
6. **Cadena de valor:** els proveïdors es responsabilitzaran que els seus propis proveïdors i subcontractistes estiguin subjectes als mateixos principis enumerats.

4. APLICACIÓ DEL PRINCIPÍ D'INTEGRITAT EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA: MESURES ANTIFRAU

La urgència de la contractació electrònica, la nova regulació dels contractes menors, l'aparició de diferents models de tramitació, entre altres aspectes del nou marc legal, ha col·lapsat des de l'aprovació de la Llei 9/2017, al novembre de 2017, els esforços de gestió en la contractació pública, deixant en un segon pla una clara obligació legal de garantia de les obligacions d'integritat en la contractació pública. No pot ser així doncs existeix un clar problema d'eficiència en la contractació pública com a conseqüència de les males pràctiques, irregularitat i frau en la contractació, àmbit especialment sensible a aquests riscos, i de fet les anàlisis de l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude (OLAF) de les estadístiques sobre irregularitats i frau al llarg de 5 anys (2012-2017) conclouen que el 20% de les irregularitats notificades estaven relacionades amb incompliments de les normes de contractació pública, i que aconseguen el 30% del total dels imports irregulars comunicats.

Per aquest motiu és necessari abordar, sense dilació, les obligacions legals emmarcades en el principi d'integritat, enunciat en l'article 1 de la llei i en l'article 64 de la mateixa, en imposar als òrgans de contractació l'obligació d'adoptar les mesures adequades per a:

- Lluitar contra el frau, el favoritisme i la corrupció
- Prevenir, detectar i solucionar de manera efectiva els conflictes d'interessos que puguin sorgir en els procediments de licitació.
- Amb la finalitat d'evitar qualsevol distorsió de la competència i garantir la transparència en el procediment i la igualtat de tracte a tots els licitadors, prestant especial atenció als conflictes d'interessos..

En l'àmbit de la prevenció i detecció, la Universitat de Lleida ha realitzat una anàlisi dels riscos específics en l'àmbit de la contractació pública en atenció a les diferents fases del procediment contractual:

1. **Fase preparatòria.** En les actuacions preparatòries d'un expedient de contractació s'adopten decisions que poden comprometre els principis rectoris de la contractació pública. Així, la falta d'estudi i justificació de les necessitats que es pretenen cobrir a través del contracte perjudica l'eficient utilització de fons públics; l'elecció de un procediment que restringeix la participació de licitadors influeix directament en la concurrència; el disseny de plecs i criteris de solvència i adjudicació que puguin afavorir a determinats operadors afecten a la igualtat de tracte dels licitadors; i la determinació d'un preu del contracte que no s'ajusti al mercat resulta contrari a l'economia de la despesa.
2. **Fase de licitació.** La vulneració del principi de transparència és la principal amenaça en aquesta fase del procediment. Limitar la publicitat de les licitacions i el lliure accés a la informació necessària per presentar les ofertes constitueixen riscos que restringeixen la concurrència i amenacen la igualtat de tracte. També resulta essencial la idònia custòdia de les ofertes per evitar el risc de vulneració del secret o la manipulació de les proposicions que es presentin.

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

- 3. Fase d'adjudicació.** L'objectivitat i la transparència en la selecció de l'operador econòmic que resulti adjudicatari són factors fonamentals per garantir la igualtat de tracte i l'eficiència de la despesa mitjançant l'elecció de la millor oferta. Els principals riscos identificats en aquesta fase apunten a la falta d'imparcialitat o professionalització dels membres de les meses de contractació, a la no detecció de pràctiques col·lusòries o a l'opacitat en la valoració de les ofertes a causa de la falta de publicitat de les actes i dels informes tècnics o per imprecisions en la justificació de les puntuacions atorgades a cada oferta.
- 4. Fase d'execució.** En aquesta fase existeix el risc de desvirtuar les clàusules i condicions sobre la base de les quals es va adjudicar el contracte. Es comprometen principis fonamentals com la igualtat de tracte si no se supervisa i verifica el compliment de les condicions que van determinar la selecció d'un licitador enfront de un altre (terminis, millores, adscripció de mitjans personals o materials o condicions especials d'execució) i pot afectar-se també a l'economia de la despesa a través de modificacions contractuals que incrementen el preu inicial de les prestacions.

En aquest sentit, les mesures que la Universitat de Lleida utilitza per poder prevenir el principi d'integritat, són les “banderes vermelles”.

Les **banderes vermelles** són senyals d'alarma, pistes o indicis de possible frau. L'existència de una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau, però sí indica que una determinada àrea d'activitat necessita atenció extra per descartar o confirmar un frau potencial.

A continuació, es detallen les banderes vermelles que la Universitat de Lleida utilitza per poder identificar el possible frau en matèria de contractació:

Plecs reguladors del procediment arreglats a favor d'un licitador:

- Presentació d'una única oferta o nombre anormalment baix de proposicions optant a la licitació;
- Extraordinària similitud entre els plecs del procediment i els productes o serveis del contractista guanyador;
- Queixes d'altres licitadors;
- Plecs amb prescripcions més restrictives o més generals que les aprovades en procediments previs similars;
- Plecs amb clàusules inusuals o poc raonables;
- El poder adjudicador defineix un producte d'una marca concreta en lloc d'un producte genèric.

Licitacions col·lusòries:

- L'oferta guanyadora és massa alta en comparació dels costos previstos, amb les llistes de preus públiques, amb obres o serveis similars o mitjanes de la indústria, o amb preus de referència del mercat;
- Tots els licitadors ofereixen preus alts de forma continuada;

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

- Els preus de les ofertes baixen bruscament quan nous licitadors participen en el procediment;
- Els adjudicataris es reparteixen/alternen per regió, tipus de treball, tipus d'obra;.
- L'adjudicatari subcontracta als licitadors perdedors;
- Patrons d'ofertes inusuals (per exemple, les ofertes tenen percentatges exactes de rebaixa, l'oferta guanyadora està just sota el llindar de preus acceptables, s'ofereix exactament al pressupost del contracte, els preus de les ofertes són massa alts, massa propers, molt diferents, nombres rodons, incomplets, etc.);
- Connexions aparents entre licitadors, per exemple, adreces comunes, personal, nombres telèfon, etc.;
- El contractista inclou subcontractistes en la seva oferta que competeixen pel contracte principal;
- Certes companyies sempre pugnen unes contra altres, unes altres mai ho fan;
- Els licitadors perdedors no poden ser situats en Internet, directoris de negocis, no tenen adreça, etc., (en altres paraules, són ficticis);
- Correspondència o altres indicacions que els contractistes intercanvien informació sobre preus, dividir-se territoris, o d'una altra manera entrar en acords informals;

Conflicte d'interessos:

- Favoritisme inexplicable o inusual de un contractista o venedor en particular;
- Acceptació contínua d'alts preus i treball de baixa qualitat, etc.;
- L'empleat encarregat de contractació no presenta declaració de conflicte d'interès o ho fa de forma incompleta;
- L'empleat encarregat de contractació declina ascens a una posició en la qual deixa de tenir a veure amb adquisicions;
- L'empleat encarregat de contractació sembla fer negocis propis pel seu costat;
- Socialització entre un empleat encarregat de contractació i un proveïdor de serveis o productes;
- Augment inexplicable o sobtat de la riquesa o nivell de vida de l'empleat encarregat de contractació;

Manipulació de les ofertes presentades:

- Queixes dels licitadors;
- Falta de control i inadequats procediments de licitació;
- Indicis de canvis en les ofertes després de la recepció;
- Ofertes excloses per errors;
- Licitador capacitat descartat per raons dubtoses;
- El procediment no es declara desert i torna a convocar-se malgrat que es van rebre més ofertes que el nombre mínim requerit.

Fraccionament de la despesa:

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

- S'aprecien dos o més adquisicions amb similar objecte efectuades a idèntic adjudicatari per sota dels límits admesos per a la utilització de procediments d'adjudicació directa o dels llindars de publicitat o que exigirien procediments amb majors garanties de concurrència;
- Separació injustificada de les compres, per exemple, contractes separats per a mà d'obra i materials, estant tots dos per sota dels llindars de licitació oberta;
- Compres seqüencials just per sota de llindars d'obligació de publicitat de les licitacions.

Mescla de contractes

- Factures similars presentades en diferents ocupacions o contractes;
- El contractista factura més de un lloc de treball per al mateix període.

Càrrega errònia de costos

- Manipulació dels costos de mà d'obra creant fulles de temps fictícies, alterant fulles de temps o la documentació justificativa.
- Càrregues laborals excessives o inusuals;
- Càrregues laborals incompatibles amb el progrés del contracte;
- Canvis aparents en les fulles de temps;
- Els mateixos costos materials imputats a més de un contracte;
- Cobrar els costos indirectes com a costos directes.

5. APLICACIÓ DEL CODI ÈTIC, DE TRANSPARENCIA I ANTIFRAU

Un Codi sense mesures de seguiment i garanties de control pot quedar-se solament en una declaració d'intencions. Per això, és rellevant, establir sistemes i eines de control de la seva aplicació.

Els incompliments d'aquest codi ètic, de transparència i antifrau podran donar lloc a la separació de l'empleat del procediment que s'estigui tramitant, previ acord de l'Òrgan de contractació de la Universitat, i si escau, a la incoació d'expedient disciplinari segons la legislació aplicable en cada cas.

Es crea un canal de denúncies perquè tant la ciutadania, empreses i el propi personal públic pugui efectuar les mateixes.

D'una banda, davant qualsevol sospita de frau que obri a poder de l'interessat, es podrà comunicar a l'OLAF, en qualsevol d'aquestes formes:

1. En línia, a través del Sistema de Notificació de Fraus (denúncia anònima, amb transmissió de documents per xarxa de connexió segura) <https://fns.olaf.europa.eu/>

Codi ètic, de transparència i antifrau en matèria de contractació administrativa a la Universitat de Lleida

2. En línia, a través de un formulari web (la denúncia no és anònima, és a dir, cal comunicar el nom i cognoms i l'adreça de correu electrònic; sense possibilitat de transmetre documents) (disponible en totes les llengües oficials) https://ec.europa.eu/anti-fraud/contacts/fraud-reporting-form_es
3. Per correu postal : European Commission European Anti-Fraud Office (OLAF) 1049 Brussels Bèlgica
4. Bústia ètica de la Generalitat de Catalunya:
<https://contractacio.gencat.cat/ca/principis/transparencia-bones-practiques/bones-practiques/comissio-etica/>

D'altra banda, el personal de la Universitat de Lleida tindrà l'obligació de vetllar pel compliment del present codi, no obstant això, com aquesta obligació ha de combinar-se amb el respecte a l'honorabilitat i bona imatge dels altres, haurà de tenir-se en compte el següent:

1. La Contractació Administrativa no és una disciplina de coneixement general, per tant, davant la sospita de conductes no concordes amb aquest codi ètic, s'haurà de contactar amb la Secció de Contractació i Compres, a través de l'adreça de correu electrònic economia.contractacio@udl.cat, exposant la situació detectada. Aquesta unitat respondrà amb les dades concretes, si és possible i la informació requerida és pública, o indicarà si la conducta detectada és correcta o no. En aquest sentit, s'estableix que per a la seva resolució es podrà sol·licitar informe tant a persones assessores internes com a externes especialistes en aquest àmbit.

De no ser correcta, la pròpia Secció de Contractació i Compres podrà posar aquesta circumstància en coneixement dels seus superiors jeràrquics perquè prenguin les mesures oportunes. Això mateix pot fer-ho qui ha detectat una conducta que no consideri concorde a l'expressat en aquest document.

2. No s'admetran comentaris ni denúncies anònimes. Es podran prendre mesures disciplinàries contra aquells que aboquin comentaris sobre la conducta d'uns altres sense les proves oportunes o en llocs inadequats i contra els denunciants anònims en el moment en què els hi detecti, així com contra aquells que contribueixin a propagar tant els comentaris com les denúncies anònimes.